

Vaalitoimitsijoiden määrääminen yleisiin ennakkoäänestyspaikkoihin ja kotiaänestyskseen sekä ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelijät vuoden 2024 presidentinvaalissa

VD/6462/00.00.00.01/2023

NK/NK

Vaalilain 17 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunta määrää vaalitoimitsijat kunnassa sijaitseviin yleisiin ennakkoäänestyspaikkoihin ja kotiaänestyskseen. Määräys vaalitoimitsijaksi on oikeusministeriön ohjeiden mukaan annettava kirjallisesti.

Kaupunginhallituksen 9.10.2023 § 11 päättämät ennakkoäänestyspaikat ovat Hakunilan kirjasto, Hämeenkyllän K-supermarket, Kauppakeskus Dixi, Kivistön kirjasto, Koivukylän kirjasto, K-Supermarket Yliveto, Ammattikorkeakoulu Laurea/ Tikkurilan kampus, Länsimäen kirjasto, Martinlaakson Ostari, Ammattikorkeakoulu Metropolia/ Myyrmäen kampus, Monitoimikeskus Lumo, Myyrmäen kirjasto, Tammiston K-Citymarket ja Kauppakeskus Jumbo-Flamingo.

Presidentinvaalin ennakkoäänestysaika Suomessa on 17.– 23.1.2024 ja mahdollisen toisen kierroksen ennakkoäänestysaika on 31.1.–6.2.2024. Kotiaänestys on toimitettava samaan aikaan kuin ennakkoäänestys.

Yleisessä ennakkoäänestyspaikassa tulee olla vähintään kaksi vaalitoimitsijaa yhtä aikaa saapuvilla koko se aika, jolloin ennakkoäänestyspaikka on äänestystä varten avoinna. Samaan ennakkoäänestyspaikkaan on mahdollista ja suositeltavaa määrätä useampikin kuin kaksi vaalitoimitsijaa. Oletetun kävijämäärän perusteella ennakkoäänestyspaikassa on 3–6 vaalitoimitsijaa. Kaksikielisessä kunnassa on huomioitava myös kielitaito. Jokaisessa ennakkoäänestyspaikassa on siten vähintään yksi ruotsia puhuva toimitsija.

Kunkin yksittäisen kotiaänestyksen toimittamisesta huolehtii yksi vaalitoimitsija. Kotiaänestystä toimitettaessa läsnä on oltava myös äänestäjän hyväksymä, 18 vuotta täyttänyt todistaja. Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa kotona äänesti yhteensä 129 henkilöä ja äänestyksen toimittamisesta vastasi neljä paria. Presidentinvaalissa kotiaänestäjiä arvioidaan olevan yhtä paljon tai määrän arvioidaan kasvavan hyvin maltillisesti, joten 8 vaalitoimitsijaa/4 paria riittää huolehtimaan kotiaänestyksen toimittamisesta myös presidentinvaalissa.

Vaalitoimitsijalle ei ole vaalilaissa säädetty erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Vaalitoimitsijaksi siten voidaan määrätä tehtävään kykenevä 18 vuotta täyttänyt henkilö. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimitsijana. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä.

Vaalitoimisto on rekrytoinut presidentinvaaliin ensisijaisesti sellaisia henkilöitä, jotka ovat toimineet aiemmissa vaaleissa vaalitoimitsijana, ja osa on alustavasti valittu hakemusten perusteella. Tarkoituksena on, että ensisijaisen tehtävän lisäksi henkilöt tarvittaessa voivat toimia myös muissa tehtävissä, jolloin sijaistaminen saadaan järjestettyä nopeasti ja joustavasti.

Keskusvaalilautakunnan ja sen apuna toimivan vaalitoimiston on koulutettava vaalitoimitsijat tehtäviinsä sekä neuvottava ja opastettava heitä ongelmatilanteissa. Tämän mukaisesti vaalitoimisto järjestää heille tarvittavan koulutuksen ja perehdyttää heidät äänioikeusrekisterin käyttöön.

Ennakkoäänestys- ja kirjeäänestysasiakirjojen käsitteleminen

Vaalilain 63 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakuntaan saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat tarkastetaan vaalikuoria avaamatta kokouksissa, jotka on pidettävä siten, että vaalipäivää edeltävänä perjantaina ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään niissä käsitellä.

Oikeusministeriön ohjeistuksen mukaan, kun tarkastettavia ennakkoäänestysasiakirjoja on paljon, keskusvaalilautakunta voi päättää, että avustava henkilökunta suorittaa ennakkoäänestysasiakirjojen valmistavan tarkastamisen keskusvaalilautakunnan käsittelyä varten. Tätä tehtävää suoritettaessa tulee vähintään kahden henkilön olla yhtä aikaa saapuvilla. Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen tapahtuu vaalitoimiston (keskusvaalilautakunnan sihteeri tai vaalitoimiston päällikkö) valvonnan alaisuudessa.

Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastamisprosessiin kuuluu lähetekuorten avaaminen, lähetekirjeiden ja vaalikuorien lajittelu ja laskeminen äänestysalueittain sekä niiden ennakkoäänestysten merkitseminen äänioikeusrekisteriin, joita ei ole sinne merkitty jo ennakkoäänestyspaikassa. Jälkikirjattavia ääniä ovat ulkomailla annetut äänet sekä laitoksissa ja kotona annetut äänet.

Keväästä 2019 alkaen ulkomailla asuvat tai oleskelevat ovat voineet käyttää äänioikeuttaan kirjeitse äänestämällä kotonaan. Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen keskusvaalilautakunnan on vaalisalaisuus säilyttäen avattava hyväksytyt kirjeäänestyksen vaalikuoret, leimattava niissä olevat äänestysliput ja suljettava leimatut äänestysliput vaalikuoriin.

Tarkastamis- ja hyväksymisprosessin sujuvuuden vuoksi ehdotetaan, että avustava henkilökunta hoitaa myös hyväksyttävissä olevien (selvien) äänestyslippujen leimaamisen ym. ennen keskusvaalilautakunnan lakisääteistä kokousta, jossa varsinaiset ratkaisut, kuten kaikki huomioon ottamatta jättämiset, on tehtävä. Oikeusministeriön ohjeistuksen mukaan kirjeäänestysasiakirjoja käsiteltäessä tulee läsnä olla neljä henkilöä siten, että yksi henkilöistä on keskusvaalilautakunnan sihteeri.

Keskusvaalilautakunta 15.11.2023 § 2

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:

Päätetään vuoden 2024 presidentinvaaliin

- a) määrätä liitteen mukaisesti yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat,
- b) valtuuttaa liitteen mukaisesti avustava henkilökunta käsittelemään ennakkoäänestysasiakirjat, ja
- c) valtuuttaa keskusvaalilautakunnan sihteeri käsittelemään kirjeäänestysasiakirjat oikeusministeriön vaaliohjeissa erikseen ohjeistamalla tavalla.

Käsittely:

Merkittiin, että esittelijä muutti esitystään liitteestä ilmenevällä tavalla siten, että yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ennakkoäänestystoimitsijoihin (EÄT) sekä ennakkoäänestysasiakirjoja käsittelevään henkilöstöön (KÄS) lisätään tummennetulla kirjoitettu henkilö.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:

- Vaalitoimitsijat ja ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelijät presidentinvaalissa 2024 (sisältää henkilötietoja)

Täytäntöönpano: Vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus (kohta a)
3.3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto (kohdat b ja c)

Lisätiedot:

keskusvaalilautakunnan sihteeri Niina Kolju, puh. 040 5598 621, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)